

Bieg Pamięci/ Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej/ Żuławski Bieg Pamięci Narodowej - te różne nazwy określają tę samą cykliczną imprezę sportową, która na stałe wpisała się w kalendarium uroczystości wyzwolenia KL Stutthof, obchodzone 9 maja każdego roku. Bieg upamiętnia ofiary obozu Stutthof i akcentuje współczesną rolę miejsca pamięci jakim jest Muzeum Stutthof w Sztutowie.

Początki idei zawodów sportowych – biegu pamięci datują się jeszcze w latach 60-tych XX wieku i były inicjatywą Muzeum Stutthof i lokalnych środowisk harcerskich i szkolnych. Wiadomo, że od 1962 roku odbywały się młodzieżowe zloty upamiętniające wyzwolenie obozu, podczas których organizowano tę konkurencję sportową, w której uczestniczyła młodzież szkół podstawowych z terenu Mierzei Wiślanej i miejscowości powiatu nowodworskiego. Trasa biegu wyznaczona była na terenie byłego obozu Stutthof.

12 maja 1968 roku zorganizowano wielką wojewódzką sztafetę pamięci narodowej, która wystartowała spod Pomnika w Sztutowie i biegła do upamiętnień na Kaszubach związanych ze Stutthofem i Marszem Śmierci jego więźniów w 1945 roku. Potem w latach 70 i 80-tych XX wieku biegi odbywały się co kilka lat i nie miały formy corocznej, cyklicznej, wiele przy tym zależało od inicjatyw lokalnej, czy ogólnej sytuacji społecznej czy gospodarczej. Na stałe i w regularnej formie Bieg Pamięci zagościł w programach uroczystości w Muzeum Stutthof w latach 0-tych XX wieku i tak jest do dziś.

Od początku zawody charakteryzowały się wzniosłą, uroczystą oprawą. Obowiązkowo, przed rozpoczęciem konkurencji delegacje szkół składały wieńce pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa Ofiar Stutthofu a symbolicznego startu udzielali przedstawiciele miejscowych władz oraz byli więźniowie obozu. W ten sposób zapamiętało swój udział w tych zawodach kilka pokoleń uczniów żuławskich szkół.

1995r.:

Konkurencję sportową pod nazwą Sztafetowy Bieg Przełajowy Szkół Podstawowych zorganizowano z okazji obchodów uroczystości 50 rocznicy wyzwolenia obozu koncentracyjnego Stutthof i odbyła się dokładnie 9 maja 1995 r., po oficjalnych uroczystościach w Muzeum.

Pomysłodawcami i głównymi organizatorami tych zawodów był LZS "Bałtyk" Sztutowo w osobie pana Henryka Kuczmy i Janusz Haftkowskiego przy wsparciu Dyrekcji Muzeum Stutthof. Trasa biegu została wytyczona wokół muzeum. W biegu uczestniczyli uczniowie z klas IV- VIII a sztafeta składała się z 10 zmian (5 dziewcząt, 5 chłopców)¹. Wszystkie zmiany musiały pokonać równy dystans wynoszący 600m. Był to ostatni bieg

rozegrany po terenie byłego obozu.

Załącznik 1 Wręczenie nagród uczestnikom biegu, 1995r.

1996r.:

W 1996 roku Ludowy Klub Sportowy "Żuławy" obchodził 50. rocznicę utworzenia. W tymże roku Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański była także organizatorem inauguracji wojewódzkich "Dni Olimpijczyka". Lokalne władze wraz z Klubem postanowiły zorganizować bieg na większą skalę i pod zmienioną nazwą "I Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej". Konkurencję tę przeprowadzono 17 kwietnia 1996 roku. Przed rozpoczęciem zawodów uczestnicy wraz z Senatorem RP, Wojewodą Elbląskim, zaproszonymi Olimpijczykami oraz organizatorzy złożyli wieńce pod pomnikiem ofiar Stutthofu. Następnie kustosz Muzeum Romuald Drynko wręczył Przewodniczącemu Komitetu Organizacyjnego Imprezy Burmistrzowi Nowego Dworu Gd. Stanisławowi Bobrowiczowi pamiątkowy medal, wybity z okazji 50- lecia wyzwolenia obozu. O godzinie 10:00 na starcie przed bramą byłego obozu KL Stutthof ustawili się zawodnicy. Starterem honorowym był Przewodniczący Senackiej Komisji Ochrony Środowiska-Senator RP Ryszard Ochwat.

Bieg odbył się na trasie wynoszącej 20,3 km – od Sztutowa przez Stegnę do Nowego Dworu Gdańskiego.

Załącznik 2 Złożenie wieńców

W zawodach uczestniczyło 14 sztafet. Każda reprezentacja liczyła 20 uczniów- 10 dziewcząt i 10 chłopców urodzonych w roku 1981 i młodszych. Każdy uczestnik musiał przebiec 1100m zanim przekazał pałeczkę a uczestniczki miały do pokonania 800m. Trasę liczącą 20 zmian przebiegło 140 dziewcząt i 140 chłopców. Impreza ta angażowała 19 sędziów, 6 autokarów, które przewoziły uczestników i sędziów do stref zmianowych, lekarz w karetce oraz pielęgniarka w każdym autobusie. Zabezpieczeniem trasy pod względem bezpieczeństwa oraz pilotażem zawodników zajmowała się policja nowodworska, która częściowo zamykała ruch drogowy w strefach zmian.

Pierwsza na metę postawioną przed Żuławskim Parkiem Historycznym dobiegła reprezentacja Szkoły Podstawowej nr 8 w Malborku. Czas, w jakim pokonali dystans to 1:05:32. Kolejne II miejsce zdobyli Szkoła Podstawowa w Drewnicy, III miejsce Szkoła Podstawowa w Sztutowie.

Nagrodami za trzy pierwsze miejsca były puchary ufundowane przez Burmistrza i LKS

Żuławy, koszulki olimpijskie- 60 sztuk ufundowane przez Wojewódzką Komisję Polskiego Komitetu Olimpijskiego, zestawy apteczek pierwszej pomocy ufundowane przez aptekę "Bursztyn" w Krynicy Morskiej. Zwycięska sztafeta otrzymała również aparat telefoniczny ufundowany przez Telekomunikację Polską SA. Z komunikatu przeprowadzonej imprezy wynika, że "wzorowe zabezpieczenie trasy sztafety, bardzo dobra organizacja imprezy w Żuławskim Ośrodku Kultury, podniosły i uroczysty nastrój składania wieńców w Sztutowie- złożyły się na udane Święto Sportu Żuławskiego".

Załącznik 3 Fragment artykułu z Dziennika Bałtyckiego

Na przełomie lat 1996- 2000, kiedy organizacją zajmował się LKS Żuławy z prezesem Wiesławem Krocza na czele- ilość szkół oscylowała w granicach od 14 do 21 a ilość uczestników od 280 do nawet 380. To było już duże logistyczne i organizacyjne wyzwanie. Różnice te wynikają z wystawienia przez niektóre szkoły dwóch sztafet, a także łączenia reprezentantów dwóch lub trzech szkół. Co roku przeprowadzano według schematu wszystkie działania służące do przygotowania imprezy, uzyskania sponsorów oraz niezbędnych pozwoleń do przeprowadzenia biegu po drogach krajowych, itp.

1997r.:

II Żuławski Bieg Pamięci Narodowej odbył się w dniu 11 maja 1997r. W biegu wzięło udział 380 zawodników, 190- dziewcząt i tyle samo chłopców reprezentujących 19 szkół ówczesnego województwa elbląskiego. Z uwagi na liczną ilość uczestników zwiększono liczbę autokarów- 12 sztuk oraz obstawę zabezpieczającą zawody. Za zajęcie pierwszego miejsca reprezentacja Szkoły Podstawowej w Malborku otrzymała puchar oraz radiomagnetofon ufundowany przez redakcję Dziennika Bałtyckiego. Po zakończeniu konkurencji przed budynkiem Żuławskiego Ośrodka Kultury przeprowadzono program artystyczny oraz festyn.

1998r.:

Honorowy patronat III Żuławskiego Sztafetowego Biegu Pamięci Narodowej objęła Wojewoda Elbląski pani Maria Piór a imprezą współtowarzyszącą był miting w podnoszeniu ciężarów. Bieg został przeprowadzony 09 maja 1998r. Starterem honorowym był Alfons Miszewski – były więzień KL Stutthof. W biegu startowało 340 uczestników, składających się z młodzieży urodzonej w latach 1983 i wcześniej

-reprezentujący 17 szkół. Klasyfikacja końcowa przedstawiała się następująco:

I miejsce- SP nr 3 w Elblągu- czas 1:04:47- nowy rekord trasy

II SP w Drewnicy

III SP nr 5 w Malborku

1999r.:

IV Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej odbył się pod patronatem honorowym Wojewody Pomorskiego Tomasza Sowińskiego w dniu 8 maja 1999r. W starcie honorowym biegu uczestniczyli przedstawiciele władz z Wicemarszałkiem Senatu RP Donaldem Tuskiem, przewodniczący rad: Powiatu, Miasta Nowy Dwór Gdański, Wójtowie Sztutowa i Stegny oraz Dyrekcja Muzeum Stutthof. Starterem honorowym biegu był pan Józef Kramer- były więzień KL Stutthof. W konkurencji brało udział 15 sztafet i drugi raz z rzędu najlepszymi okazali się reprezentanci Szkoły Podstawowej nr 3 w Elblągu, uzyskując czas 1:05:00. II miejsce zajęła SP z Drewnicy, III miejsce SP Tujsk-Rybina,

2000r.:

Bieg odbył się 7 maja 2000r. pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Pomorskiego Jana Zarębskiego. Starterem honorowym był były więzień obozu koncentracyjnego Stutthof- Izydor Andrzejewski. Od tego roku nastąpił podział na zawodników szkół podstawowych i gimnazjalnych. Wymagana była również zmiana miejsca rozpoczęcia biegu- uczestnicy ustawiali się na starcie przy rondzie w Stegnie. W imprezie uczestniczyło 14 szkół podstawowych i 4 gimnazja, czyli razem 380 uczniów. Pierwsze miejsce w kategorii szkół podstawowych wywalczyła reprezentacja szkoły nr 3 z Elbląga osiągając czas: 1:05:23, II- SP z Drewnicy, III- SP ze Stegny.

W kolejnych latach schemat organizacji przeprowadzenia Żuławskiego Sztafetowego Biegu Pamięci Narodowej różnił się niewielkimi detalami. Stałymi punktami było złożenie hołdu ofiarom KL Stutthof – bieg po tej samej trasie – oraz zakończenie rywalizacji i festyn w Nowym Dworze Gdańskim.

Przeważnie miesiąc przed biegiem odbywało się spotkanie organizacyjne, w którym uczestniczyli lokalni władarze, reprezentanci klubów sportowych i instytucji

oświatowych, przedstawiciele policji, służby zdrowia, podczas którego ustalano zasady przeprowadzenia biegu i wprowadzano ewentualne modyfikacje.

Często impreza ta łączona była z innymi ogólnopolskimi akcjami sportowymi, przykładowo w 2007 roku była elementem ogólnopolskiej akcji "Cała Polska biega" .

2007r.:

XII Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej

I miejsce- Szkoła Podstawowa nr 1 z Nowego Dworu Gd. z czasem 00:55:07

I miejsce wśród gimnazjów- Gimnazjum z Mikoszewa, 00:56:04.

2009r.:

XIV Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej. Zwycięskim drużynom w kategorii szkół gimnazjalnych i podstawowych szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego minister Aleksander Szczygło wręczył puchary oraz dyplomy.

Zał. 4 Uczestnictwo szefa Biura Bezpieczeństwa Narodowego ministra Aleksandra Szczygło, źródło: www.bbn.gov.pl

2011r.:

7 maja 2011r. odbył się XVI Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej Sztutowo – Stegna - Nowy Dwór Gdański. W biegu brało udział dziesięć szkół podstawowych i siedem szkół gimnazjalnych z całego powiatu. W kategorii szkół podstawowych I miejsce zajęła Szkoła Podstawowa Nr 1 z Nowego Dworu Gdańskiego, osiągając czas 01:01:08.

2013r.:

XVIII Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej Sztutowo - Nowy Dwór Gd.

Jak czytamy na portalu www.nowydworgdanski.naszemiasto.pl "Szkoły z miasta i gminy Nowy Dwór Gdański zdominowały osiemną edycję Żuławskiego Sztafetowego Biegu Pamięci Narodowej. Niespełna 54 minuty potrzebowała pierwsza na mecie reprezentacja gimnazjalistów z ZSP Marzęcino, by pokonać tegoroczną trasę, liczącą około 20 kilometrów. Właśnie Marzęcino wygrało bieg sztafetowy w kategorii gimnazjum. Wśród szkół podstawowych pierwsze miejsce zajęła reprezentacja Szkoły

Podstawowej nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim.”

Zał. 5 Rozpoczęcie XVIII Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej, źródło: www.nowydworgdanski.naszemiasto.pl/

2014r.:

W dniu 9 maja 2014 roku, w 69 Rocznicę Wyzwolenia Obozu Stutthof przeprowadzono XIX Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej ale już w nowej formie. Głównym organizatorem było Miasto Nowy Dwór Gdański. Dokonano całkowitej zmiany trasy biegu, który odbył się w całości w Sztutowie. Kilka składowych miało wpływ na dokonanie tej modyfikacji (finanse, działania organizacyjne czy też bezpieczeństwo uczestników biegu po drogach krajowych).

2015r.:

W dniu 70 rocznicy wyzwolenie KL Stutthof zorganizowano XX Żuławski Sztafetowy Bieg Pamięci Narodowej. W kategorii szkół podstawowych rywalizowało 11 zespołów, spośród których I pierwsze miejsca wywalczyli uczniowie SP nr 2 z Nowego Dworu Gdańskiego, II miejsce reprezentacja SP nr 1 z Nowego Dworu Gdańskiego a III ZSP w Drewnicy. W kategorii szkół gimnazjalnych rywalizowało 9 zespołów. Zwyciężyła młodzież z Mikoszewa, na 2 stopniu podium stanęła reprezentacja Gimnazjum Sportowego z Nowego Dworu Gdańskiego, 3 miejsce zajęła reprezentacja Gimnazjum z Marzęcina. Organizatorzy i sponsorzy imprezy (Miasto Nowy Dwór Gd., Gmina Stegna, Gmina Ostaszewo, Gmina Sztutowo, Starostwo Powiatowe) przygotowali dla wszystkich uczestników pamiątkowe koszulki, ciepły posiłek oraz medale i puchary dla najlepszych drużyn.

Zał. 6. Start dziewczynek, kategoria szkoła podstawowa, źródło: www.sztutowo.pl

2016r:

10 maja 2016 roku w Sztutowie odbył się XXI Bieg Pamięci Narodowej organizowany w 71. rocznicę wyzwolenia KL Stutthof i zakończenia II wojny światowej.

Start biegu wyznaczono na tyłach hal DAW należących niegdyś do obozu Stutthof, następnie trasa biegła wzdłuż ulicy Obozowej, Sportowej i Szkolnej, tak aby dotrzeć na

metę ustawioną na Orliku przy Zespole Szkół w Sztutowie. Trasa dla młodzieży ze szkół podstawowych wynosiła 800m a dla gimnazjalistów 1000m. Nad bezpieczeństwem startujących czuwała Komenda Powiatowa Policji oraz strażacy-ochotnicy z Kmiecina, Nowego Dworu Gdańskiego oraz Sztutowa.

Załącznik 7 składanie kwiatów pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa w Muzeum Stutthof w Sztutowie, źródło: www.sztutowo.pl

Załącznik 8 Wręczenie pucharów i medali dla Najlepszych. źródło: www.sztutowo.pl

2017r.:

11 maja 2017 roku odbył się XXII Bieg Pamięci. Patronem Honorowym zawodów był Starosta Nowego Dworu Gdańskiego Zbigniew Ptak. Łącznie wystartowało 13 reprezentacji szkół podstawowych i gimnazjalnych z powiatu nowodworskiego.

W kategorii gimnazjum – chłopcy oraz gimnazjum- dziewczęta klasyfikacja przedstawia się następująco: I- Marzęcino, II- Gimnazjum Dwujęzyczne z Nowego Dworu Gdańskiego a III- Gimnazjum Sportowe z najlepszą szkołą podstawową w kategorii chłopców okazała się po raz kolejny Szkoła Podstawowa Nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim, drugie miejsce zajęła Szkoła Podstawowa z Marzęcina, a trzecie SP Drewnica. W kategorii dziewcząt/ szkoła podstawowa pierwsze miejsce wywalczyła reprezentacja z Drewnicy, II miejsce- SP nr 2 z Nowego Dworu Gdańskiego i trzecie SP z Marzęcina.

Od tego roku Muzeum Stutthof przejęło oficjalnie rolę organizatora biegu, przy silnym wsparciu Urzędu Gminy w Sztutowie, Dyrekcji i Nauczycieli Zespołu Szkół w Sztutowie. Impreza ta nie mogłaby się odbyć bez wsparcia finansowego urzędów, którym podlegają szkoły biorące udział w biegu tj. Urząd Miasta w Nowym Dworze Gdańskim, Urząd Gminy w Sztutowie, Stegnie, Ostaszewie oraz dzięki patronatowi Starostwa. Nagrody za osiągnięcie najlepszych czasów ufundował Zastępca Burmistrza dzielnicy Ursynów miasta stołecznego Warszawy- Pan Rafał Miastowski. Nad bezpieczeństwem uczestników niezmiennie czuwali policjanci wspierani przez straż graniczną oraz strażaków i ratownicy medyczni.

Załącznik nr 9, źródło: Muzeum Stutthof w Sztutowie

2018r.:

10 maja 2018 roku odbył się XXIII Bieg Pamięci Narodowej. Patronat honorowy objął starosta powiatu nowodworskiego – Zbigniew Ptak. W imprezie wzięło udział 297 zawodników oraz opiekunów powiatu nowodworskiego. Jak w roku ubiegłym pamiątkowe koszulki dla każdego uczestnika ufundowały urzędy miast i gmin powiatu. Puchary i medale dla zwycięzców wręczała dyrektor SP w Sztutowie pani Sylwia Owsieńska, przewodnicząca Rady Gminy Sztutowo pani Waleria Banasik oraz dyrektor Muzeum Stutthof w Sztutowie pan Piotr Tarnowski. Jedyna zmiana, która została wprowadzona to zmiana nazw kategorii z uwagi na wprowadzoną reformę oświatową likwidującą gimnazja. Opiekę nad uczestnikami pełnili niezawodni strażacy z OSP Sztutowo i OSP Łaszka oraz Policja z Nowego Dworu Gdańskiego.

Kwalifikacja końcowa przedstawiała się następująco:

Kategoria: Reprezentacja szkoły – dzieci – dziewczęta:

I miejsce: ZSP w Drewnicy

II miejsce: ZSP w Marzęcinie

III miejsce: SP nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim

Kategoria: Reprezentacja szkoły – dzieci – chłopcy:

I miejsce: SP nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim

II miejsce: ZSP w Marzęcinie

III miejsce: ZSP w Drewnicy

Kategoria: Reprezentacja szkoły – młodzież – dziewczęta:

I miejsce: ZSP w Marzęcinie

II miejsce: SP nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim

III miejsce: ZSP w Drewnicy

Kategoria: Reprezentacja szkoły – młodzież – chłopcy:

I miejsce: SP w Mikoszewie

II miejsce: ZSP w Stegnie

III miejsce: ZSP w Marzęcinie

zał. nr 10. Wręczenie pucharów i medali dla zwycięzców, źródło: Muzeum Stutthof w Sztutowie

2019r.:

10 maja 2019 roku w Sztutowie odbył się XXIV Bieg Pamięci Narodowej. Impreza odbyła się zgodnie ze sprawdzonym w latach ubiegłych schematem. W tegorocznym biegu udział wzięło 12 szkół z powiatu nowodworskiego. Uczestnicy rozpoczęli od złożenia

kwiatów pod Pomnikiem Walki i Męczeństwa w Muzeum Stutthof oraz uczczenia minutą ciszy pamięci ofiar obozu koncentracyjnego. Honorowym patronem był Starosta Nowodworski Jacek Gross a fundatorem dodatkowych nagród był Burmistrz Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy Rafał Miastowski.

W duchu sportowej, zdrowej rywalizacji dzieci i młodzież zakończyła rywalizację osiągając następujące wyniki:

Kategoria: Reprezentacja szkoły- dzieci- dziewczęta:

I miejsce: SP w Stegnie oraz ZSP w Marzęcinie

II miejsce: ZSP w Drewnicy

III miejsce: SP nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim

Kategoria: Reprezentacja szkoły- dzieci- chłopcy:

I miejsce: ZSP w Marzęcinie

II miejsce: SP w Ostaszewie

III miejsce: ZSP w Drewnicy

Kategoria: Reprezentacja szkoły- młodzież- dziewczęta:

I miejsce: ZSP w Marzęcinie

II miejsce: SP nr 1 w Nowym Dworze Gdańskim

III miejsce: ZSP w Drewnicy

Kategoria: Reprezentacja szkoły- młodzież- chłopcy:

I miejsce: SP w Stegnie

II miejsce: SP nr 2 w Nowym Dworze Gdańskim

III miejsce: SP w Mikoszewie

zał. nr 11, źródło: www.sztutowo.pl,

zał. nr 12, Muzeum Stutthof w Sztutowie

Biegi sztafetowe organizowane w Sztutowie z okazji uczczenia rocznicy wyzwolenia obozu Stutthof to dobry przykład wieloletniej pracy wychowawczej i sportowej, która bazując na pamięci patrzy w przyszłość. Tradycja instytucjonalnej współpracy i organizacyjnego współdziałania wielu ludzi pozwala pomyślnie patrzeć też na jego przyszłość.

Serdeczne podziękowanie składamy panu Grzegorzowi Kos za udostępnienie swoich dokumentów.

źródła informacji:

źródło: www.bbn.gov.pl

<http://www.sp1.ndworgd.pl/>

www.nowydworgdanski.naszemiasto.pl/

www.sztutowo.pl